

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор

 Галина ЗАПША

«28» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

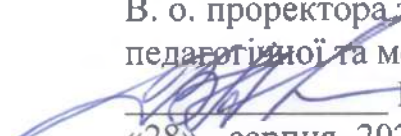
В.о. декана факультету економіки
та управління

 Аркадій ТОПОВ

«28» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В. о. проректора з науково-
педагогічної та методичної роботи

 Вячеслав СЕДОВ

«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 18. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

перший (бакалаврський) рівень

(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 «Управління та адміністрування»

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

073 «Менеджмент»

(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Менеджмент

(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ

Факультет економіки та управління

(факультет, інститут)

ОДЕСА – 2025

Робоча програма освітнього компонента *«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»* для здобувачів за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: Галина ЗАПША, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри
менеджменту

Галина ЗАПША

Гарант освітньої програми

Ганна ДІДУР

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – – 5,5	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова	
	Спеціальність: 073 «Менеджмент»		
Модулів – 2	Освітня програма «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 165		6-й	6-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи здобувача – 6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	30 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		44 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		91 год	147год.
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	
		Вид контролю:	
іспит		іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 74/91

для заочної форми навчання – 18/147

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Зовнішньоекономічна діяльність відкриває нові можливості для розв'язання складних економічних і соціальних проблем розвитку держави, регіонів, підприємств. Саме тому одним із визначальних напрямів соціально-економічних перетворень в Україні є розвиток зовнішньоекономічної діяльності господарюючих суб'єктів. Їх результативна робота на зовнішньому ринку вимагає професійного вирішення практичних питань виконання зовнішньоекономічних угод, що потребує відповідної фахової підготовки.

Освітній компонент «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» відноситься до складу обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Менеджмент» підготовки здобувачів першого рівня освіти ступеня «Бакалавр» та спрямований на закріплення теоретичних знань і формування у здобувачів навиків прийняття управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Передумовами для вивчення освітнього компоненту «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей з курсів «Макро та мікроекономіка», «Менеджмент», «Маркетинг», «Державне та регіональне управління».

Предметом освітнього компонента є: вивчення теоретичних, методологічних та прикладних аспектів зовнішньоекономічної діяльності підприємств, що формує у здобувачів вміння та навички щодо організації, укладання та здійснення зовнішньоекономічних угод, аналізу стану світового економічно середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки, а також розуміння механізмів нетарифного та митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Метою вивчення освітнього компонента є: отримання здобувачами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.

Завданнями викладання освітнього компонента є:

- формування розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку;
- вивчення видів та форм ЗЕД підприємства;
- проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення її ефективності;
- формування у здобувачів умінь і практичних навичок використання набутих знань у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосовування емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічно середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки;
- оволодіння методиками проведення аналізу щодо вибору найкращих для підприємств умов співпраці з іноземним контрагентом;

- формування комплексного підходу до розуміння механізму проходження вантажів через митний кордон України;
- вивчення механізму укладання зовнішньоекономічного контракту згідно з діючою нормативно-правовою базою.

В результаті вивчення освітнього компонента фахівець повинен

Знати:

- теоретичні основи зовнішньоекономічної діяльності;
- основні види зовнішньоекономічних угод та техніку їх укладання;
- структуру та зміст контракту купівлі-продажу товару;
- базисні умови поставок;
- валютне регулювання ЗЕД та валютні операції суб'єктів ЗЕД;
- нетарифне регулювання зовнішньоекономічних операцій;
- митно-тарифне регулювання ЗЕД.

Вміти:

- приймати управлінські рішення у сфері міжнародного бізнесу;
- організовувати процес підготовки, укладання та виконання зовнішньоекономічних угод;
- проводити маркетингові дослідження зовнішнього ринку, оцінювати його кон'юнктуру, вибирати контрагента;
- розробляти цінову стратегію фірми на зовнішньому ринку і обґрунтовувати контрактні ціни;
- проводити аналіз стану та тенденцій зовнішньої торгівлі держави;
- самостійно працювати з документами, що регламентують нормативно-правовий режим ЗЕД;
- оцінювати ефективність експортних та імпорتنих угод;
- проектувати організаційні структури управління підприємств, які орієнтовані на зовнішній ринок.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» у здобувача вищої освіти формуються:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з

факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СКЗ. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК16. Здатність аналізувати економічний, інноваційний, маркетинговий та експортний потенціал підприємства та розробляти напрями і інструментарій його розвитку з урахуванням галузевих особливостей аграрного сектору.

СК17. Здатність стратегічно мислити, формулювати бізнес-ідеї, управляти інвестиціями, організовувати власну підприємницьку діяльність в умовах ринкового ризику.

Програмними результатами вивчення освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

ПРН 18. Демонструвати навички аналізу результативності функціонування системи управління підприємства, обґрунтування напрямів його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей аграрного сектора.

ПРН 19. Демонструвати навички розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері стратегічного та інвестиційного менеджменту в умовах невизначеності та ризику.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб .	ін д.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ЗЕД підприємства та її регулювання												
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	13	2	4	-	-	7	13	2	-	-	-	11
Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	13	4	4	-	-	5	13	2	2	-	-	9
Тема 4. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності	11	-	2	-	-	9	11	-	-	-	-	11
Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	13	2	4	-	-	7	13	2	2	-	-	9
Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	11	2	4	-	-	5	11	-	-	-	-	11
Тема 7. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	82	14	22	-	-	46	82	6	4	-	-	72
Змістовий модуль 2. Організація ЗЕД підприємства												
Тема 8. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	13	2	4	-	-	7	13	2	-	-	-	11
Тема 9. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 10. Зовнішньоекономічні угоди	13	4	4	-	-	5	13	2	2	-	-	9

та їх види. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності												
Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	12	4	4	-	-	4	12	-	-	-	-	11
Тема 12. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	13	-	4	-	-	9	13	2	2	-	-	9
Тема 13. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	83	16	22	-	-	45	83	6	2	-	-	75
Усього годин	165	30	44			91	165	12	6	-	-	147

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. ЗЕД підприємства та її регулювання

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки

Сутність поняття «зовнішньоекономічна діяльність», основні види і форми зовнішньоекономічної діяльності. Причини і передумови розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Поняття об'єктів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Функції зовнішньоекономічної діяльності. Напрями впливу зовнішньоекономічного чинника на національну економіку. Місце дисципліни в системі загальноосвітніх і професійно орієнтованих дисциплін. Актуальність та практична спрямованість дисципліни, її структура і послідовність вивчення.

Основні напрями і показники розвитку ЗЕД в Україні. Зовнішньоекономічна політика держави. Сучасні концептуальні підходи до формування зовнішньоекономічної політики України в контексті реалізації національних економічних інтересів. Основні етапи розвитку ЗЕД в Україні. Аналіз та оцінка сучасного стану ЗЕД України. Характеристика основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора країни. Платіжний баланс України, його структура та характеристика. Стан та основні напрямки агропродовольчого експорту України. Перспективи експорту української агропродовольчої продукції в умовах Європейського зеленого курсу.

Вплив воєнного стану та глобальної геополітичної нестабільності на зовнішньоекономічну діяльність України. Роль зовнішньоекономічної діяльності в процесі післявоєнного економічного відновлення та євроінтеграції України.

Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Зовнішньоекономічна політика України. Зовнішньоекономічна політика України в агросекторі. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: принципи, цілі, методи. Еволюція системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Національне регулювання ЗЕД. Характеристика органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенції. Органи місцевого самоврядування та регіональний аспект регулювання ЗЕД. Недержавні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: торгово-промислові палати, фондові та валютні біржі. Економічні та адміністративні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правове регулювання ЗЕД. Цифровізація регуляторних процедур у сфері ЗЕД та імплементація норм ЄС у національну правову систему. Роль цифрових технологій у зовнішньоекономічній діяльності агропідприємств України.

Роль наднаціонального регулювання у формуванні зовнішньоекономічної політики: участь України у діяльності Світової організації торгівлі (ВТО), ЄС, міжнародних фінансових інституцій (МВФ, Світовий банк, ЄБРР), адаптація до стандартів і зобов'язань, що випливають з членства та міжнародних угод.

Адаптація системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності України до умов воєнного стану та трансформації глобального економічного середовища.

Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Сутність митного регулювання ЗЕД. Митна політика України та її адаптація до вимог Європейського Союзу та положень Європейського Зеленого Курсу, зокрема щодо декарбонізації, вуглецевого митного коригування (СВАМ) і сталого розвитку торгівлі.

Принципи митного регулювання. Митні органи України: завдання, функції, структура. Види і методи здійснення митного контролю.

Характеристика митних режимів: експорту, імпорту, транзиту, реекспорту, реімпорту, тимчасового ввезення (вивезення), переробки на митній території України, переробки поза межами митної території України, знищення і руйнування, магазину безмитної торгівлі, митного складу, спеціальної митної зони, відмови на користь держави.

Товарна номенклатура ЗЕД. Порядок митного оформлення товарів. Основні митні документи та специфіка їх оформлення. Плата за митне оформлення товарів. Декларування товарів: форми та процедури. Впровадження цифрових інструментів і автоматизованих систем у митному адмініструванні в умовах реформ та євроінтеграції.

Фактурна вартість товарів. Мета, сфера застосування правил інтерпретації міжнародних торговельних термінів «Інкотермс 2020». Класифікація та характеристика умов «Інкотермс 2020». Митна вартість та методи її визначення. Мито як інструмент економічного регулювання. Єдиний митний тариф. Види мита. Види митних ставок.

Актуальні виклики митної системи України в умовах війни: зміна товаропотоків, гуманітарна допомога, критичний імпорт та оперативна адаптація митних процедур.

Тема 4. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Правові основи оподаткування у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Роль Державної податкової служби та Державної митної служби у контролі за оподаткуванням зовнішньоекономічних операцій. Відповідальність суб'єктів ЗЕД за порушення податкового законодавства.

Поняття загальнодержавних податків: визначення та класифікація згідно з Податковим кодексом України. Податок на додану вартість (ПДВ) у зовнішньоекономічній діяльності: об'єкти оподаткування, місце постачання, ставки ПДВ, порядок оподаткування експорту та імпорту товарів. Особливості адміністрування ПДВ під час здійснення ЗЕД: податкові накладні, електронне адміністрування.

Мито як непрямий загальнодержавний податок: поняття, види, ставки, механізм справляння згідно з Митним кодексом України.

Акцизний податок у ЗЕД: умови оподаткування підакцизних товарів при імпорті. Податок на прибуток підприємств у контексті ЗЕД: оподаткування доходів нерезидентів, трансфертне ціноутворення, контрольовані операції.

Єдиний податок та ЗЕД: обмеження для платників єдиного податку при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

Податкові пільги та преференції у сфері ЗЕД: вільні митні зони, гуманітарна допомога, імпорт товарів оборонного призначення, тимчасове ввезення. Податкове регулювання операцій з нерезидентами: подвійне оподаткування, міжнародні угоди України про уникнення подвійного оподаткування.

Порядок декларування та сплати податків при імпортно-експортних операціях.

Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Поняття нетарифного регулювання у сфері ЗЕД: суть, мета та сфера застосування. Правова основа нетарифного регулювання в Україні: основні нормативно-правові акти. Види заходів нетарифного регулювання та їх класифікація. Ліцензування зовнішньоекономічних операцій: види ліцензій (разові, генеральні,

автоматичні), порядок їх отримання. Квотування імпорту та експорту: визначення, цілі, механізм запровадження і розподілу квот. Технічне регулювання, стандартизація, сертифікація та оцінка відповідності у сфері ЗЕД. Санітарні, ветеринарні, фітосанітарні заходи при імпорті/експорті товарів. Фінансові засоби нетарифного регулювання: експортні кредити, експортні субсидії, імпортні депозити. Механізми запобігання недобросовісній конкуренції: антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи. Вивезення та ввезення окремих груп товарів, що підлягають спеціальному контролю (озброєння, військові товари, прекурсори, культурні цінності тощо). Відповідальність суб'єктів ЗЕД за порушення правил нетарифного регулювання.

Співвідношення нетарифного регулювання з міжнародними зобов'язаннями України: відповідність нормам СОТ (ВТО), Угоді про асоціацію з ЄС. Особливості нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами: застосування санітарних, фітосанітарних, ветеринарних та екологічних вимог до імпорту та експорту продуктів харчування й сільськогосподарської продукції; відповідність аграрного експорту України технічним регламентам та стандартам ЄС (зокрема в межах виконання Угоди про асоціацію); контроль за ГМО, залишками пестицидів, індикаторами якості та безпечності.

Державні органи, уповноважені на здійснення заходів нетарифного регулювання. Інформаційно-аналітичні системи у сфері нетарифного регулювання: Держінформстандарт, «Єдине вікно» тощо.

Актуальні зміни у сфері нетарифного регулювання в умовах воєнного стану: обмеження на експорт/імпорт окремих товарів, спрощення процедур для гуманітарної допомоги, критичного імпорту.

Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Сутність валютного регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності: мета, об'єкти та суб'єкти. Поняття валютної політики держави та її складові. Нормативно-правова база валютного регулювання в Україні. Закон України «Про валюту і валютні операції» та основні принципи валютного регулювання. Повноваження Національного банку України у сфері валютного контролю та регулювання.

Валютні цінності, валютний курс. Валютні операції та їх класифікація: поточні, торговельні, інвестиційні, фінансові. Порядок відкриття і використання рахунків в іноземній валюті для суб'єктів ЗЕД. Валютні обмеження та їх види: тимчасові адміністративні обмеження, ліміти на перекази, регулювання імпорту/експорту капіталу. Валютне регулювання імпортно-експортних операцій: строки розрахунків, відповідальність за порушення.

Валютний контроль при здійсненні зовнішньоекономічних операцій: уповноважені банки як агенти контролю, обов'язковий продаж валютної виручки (якщо діє). Валютне регулювання у взаємодії з митною системою: порядок проведення розрахунків, валютні платежі під час імпорту.

Податкові аспекти валютних операцій у ЗЕД (оподаткування курсових різниць, облік валютної виручки, валютні різниці у фінансовій звітності).

Дотримання міжнародних стандартів валютного регулювання: імплементація вимог ЄС, FATF, Світового банку. Валютна лібералізація в Україні: стратегія, етапи, виклики та переваги для ЗЕД.

Тема 7. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності

Сутність міжнародних розрахунків та необхідність банківського обслуговування у сфері ЗЕД. Форми розрахунків: аванс, акредитив, інкасо, платіж за відкритим рахунком, банківський переказ, Види і засоби платежу. Готівковий платіж, авансовий платіж, платіж у кредит. Вексель, чек. Основні види банківських послуг у сфері ЗЕД. Документальне оформлення банківських операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності: депозитних, розрахункових, валютообмінних та кредитних операцій. Кореспондентські відносини у сфері ЗЕД. Форми кредитування експортерів та імпортерів. Платіжні системи: SWIFT, CHIPS, TARGET. Система клірингу. Оцінка надійності та вибір комерційних банків суб'єктами ЗЕД.

Змістовий модуль 2. Організація ЗЕД підприємства Тема 8. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Передумови і мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. Пошук та вибір партнера. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Прямий і непрямий експорт. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки. Умови функціонування підприємств на зовнішніх ринках. Вивчення й аналіз умов ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. Способи встановлення контактів з потенційним партнером.

Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку. Сутність та види посередницької діяльності. Характеристика посередників за обсягом повноважень та за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Агенти, представники, брокери, маклери. Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір «делькредере». Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. Прості агенти, агенти з правом «першої руки», монопольні (ексклюзивні) агенти. Регулювання посередницьких операцій в Україні.

Тема 9. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

Зовнішньоторговельна ціна: сутність поняття, функції, класифікація зовнішньоторговельних цін. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД. Принципи визначення світових цін. Вплив кон'юнктури світового ринку на цінову політику підприємства у ЗЕД.

Специфіка формування цін в окремих сферах. Ціноутворення на сировинні товари, готові вироби. Ціноутворення в електронній торгівлі. Особливості ціноутворення при експорті агропродовольчих товарів.

Цінова стратегія підприємства на зовнішніх ринках: демпінг, преміум-стратегія, стратегія проникнення.

Етапи формування контрактної ціни. Рівень ціни, базис ціни, одиниця виміру ціни. Способи фіксації цін. Вибір базисних умов постачання (Інкотермс) як чинник формування ціни у зовнішньоторговельному контракті. Вплив митного тарифу, ПДВ, акцизів та інших податкових платежів на остаточну ціну товару. Цінові знижки і надбавки. Методика зведення цін в обґрунтуванні зовнішньоторговельної ціни.

Трансфертне ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності: сутність, функції та особливості.

Державне регулювання цін при експорті/імпорті окремих товарів: стратегічні ресурси, критичний імпорт, гуманітарна продукція.

Вплив глобальних шоків (війна, енергетична криза, інфляція) на підходи до ціноутворення в українських підприємствах-експортерах.

Тема 10. Зовнішньоекономічні угоди та їх види. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Сутність та особливості компенсаційних угод. Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу «світч», угоди типу «офсет», рамочні угоди, угоди позитивної зустрічної торгівлі, угоди щодо зворотного експорту, програми пов'язання імпорту та експорту і обов'язки, які передбачають участь інвестора в експорті товарів країни-імпортера. Операції в рамках промислового співробітництва. Співробітництво на комерційній основі, виробнича кооперація, франчайзинг, операції з давальницькою сировиною.

Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів

Умови контракту: обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару в контракті. Базисні умови поставки. Термін і дата постачання. Пакування і маркування. Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів. Валюта ціни і валюта платежу. Умови перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Гарантії на технічне обслуговування. Порядок приймання товару. Рекламация і санкції. Арбітраж. Форс-мажорні обставини. Інші умови.

Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД. Особливості ризиків в агропродовольчому експорті та імпорті. Характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків у міжнародних розрахунках. Методи страхування ризиків у ЗЕД. Особливості самострахування. Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у ЗЕД.

Адаптація української договірної практики до вимог європейського права та міжнародних норм регулювання зовнішньоекономічних контрактів.

Тема 12. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Аналіз виконання зобов'язань з експортно-імпортних операцій. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі: оборотність оборотних коштів у зовнішньоторговельних операціях, аналіз обороту коштів у товарах, аналіз обороту коштів у розрахунках, аналіз накладних витрат при експорті та імпорті товарів. Методологічні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Оцінка економічної ефективності. Оцінка валютної ефективності експорту і імпорту. Вплив зовнішньоекономічної діяльності

підприємства на його фінансові результати.

Тема 13. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності

Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. Правове регулювання міжнародних перевезень, його види. Організація міжнародних перевезень. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним. Мультиmodalьні та інтерmodalьні перевезення у сучасній логістиці.

Товарно-транспортна документація: основні види, особливості оформлення (CMR, коносамент, авіанакладна, залізнична накладна тощо). Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень.

Формування ціни на міжнародні транспортні послуги: фактори, методики розрахунку, фрахт, надбавки, ризики. Вплив базисних умов поставки на логістику та відповідальність сторін.

Міжнародні транспортні коридори: участь України в мережі TEN-T, розвиток альтернативних маршрутів через країни ЄС, стратегічна роль коридору «Північ–Південь», дунайський кластер.

Логістичні виклики воєнного часу: руйнування інфраструктури, обмеження морських перевезень, перевантаження залізниці, транскордонні бар'єри. Глобальні ланцюги постачання аграрної продукції: виклики для України в умовах війни та світових криз.

Тема 14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон

Мета і завдання створення спеціальних економічних зон. Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. Пільги, що надаються на території ВЕЗ. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон: експортно-виробничих, туристично-рекреаційних ВЕЗ, вільних портів, технопарків, технополісів і бізнесінкубаторів. Основні офшорні юрисдикції. Офшорні компанії. Цілі використання офшорних компаній. Основні види офшорних компаній. Співпраця офшорної та оншорної компанії. Діяльність офшорних банків. Регулювання співпраці українських резидентів з офшорними компаніями. Законодавчі обмеження щодо співпраці з офшорами.

5.2 ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовий модуль 1. ЗЕД підприємства та її регулювання– 14 год	
1.1	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки (2 год.) 1. Поняття та сутність зовнішньоекономічної діяльності, основні її види. 2. Об'єкти та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. 3. Передумови та сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
1.2	Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні (2 год) 1. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: принципи, цілі, методи. Національне та наднаціональне регулювання ЗЕД. 2. Характеристика органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та їх компетенції. Недержавні органи регулювання зовнішньоекономічної діяльності: торгово-промислові палати, фондові та валютні біржі.
1.3	Тема 3. Митно-тарифне регулювання ЗЕД (4 год) 1. Сутність митного регулювання ЗЕД. Принципи митного регулювання. Митні органи України: завдання, функції, структура. 2. Порядок митного оформлення товарів. Товарна номенклатура ЗЕД. Декларування товарів: форми та процедури. 3. Базисні умови поставок. Класифікація умов ІНКОТЕРМС. Характеристика умов ІНКОТЕРМС -2020. 4. Митна вартість та методи її визначення. 5. Мито як інструмент економічного регулювання. Єдиний митний тариф.
1.4	Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (2 год.) 1. Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація. 2. Характеристика інструментів нетарифного регулювання.
1.5	Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні (2 год.) 1. Сутність, основні принципи та інструменти валютного регулювання. Поняття валютної політики держави та її складові. Об'єкти та суб'єкти валютного регулювання. 2. Валюта, валютний курс, валютні цінності. Порядок придбання і використання валюти, здійснення розрахунків в іноземній валюті. 3. Види валютних операцій.
1.6	Тема 7. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності (2 год.) 1. Сутність міжнародних розрахунків та необхідність банківського обслуговування у сфері ЗЕД. 2. Форми розрахунків: аванс, акредитив, інкасо, платіж за відкритим рахунком, банківський переказ. 3. Види і засоби платежу. Готівковий платіж, авансовий платіж, платіж у кредит. Вексель, чек. Основні види банківських послуг у сфері ЗЕД. 4. Система клірингу. Платіжні системи: SWIFT, CHIPS, TARGET.

Змістовий модуль 2. Організація ЗЕД підприємства -16 год	
2.1	Тема 8. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки(2 год) 1. Класифікація і характеристика форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки. 2. Умови функціонування підприємств на зовнішніх ринках. 3. Пошук та вибір партнера. Способи встановлення контактів з потенційним партнером. 4. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку
2.2	Тема 9. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства (2 год) 1. Зовнішньоторговельна ціна: сутність поняття, функції. Принципи визначення світових цін. 2. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД. 3. Класифікація зовнішньоторговельних цін. 4.Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторговельних цін. Формування контрактної ціни. 5.Способи фіксації цін.
2.4	Тема 10.Зовнішньоекономічні угоди та їх види. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності (4 год) 1.Сутність та особливості компенсаційних угод. Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну. 2.Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу «світч», угоди типу «офсет». 3. Операції в рамках промислового співробітництва.
2.5	Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів (4 год) 1.Сутність та значення зовнішньоекономічних договорів. Структура та зміст контракту купівлі-продажу товару. 2.Характеристика статей контракту: Преамбула. Предмет контракту. Кількість. Якість. Термін і дата поставки. Базисні умови поставок. Ціна і загальна вартість контракту. Умови платежу. Умови приймання-здавання товару. Пакування і маркування. Форс-мажорні обставини. Санкції і рекламації. Гарантії. Арбітраж. Інші умови.
2.6	Тема 13. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності (2 год) 1.Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. Організація міжнародних перевезень. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту. 2. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морським, залізничним, автомобільним, авіаційним. Мультимодальні та інтермодальні перевезення у сучасній логістиці.
	Тема 14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території спеціальних економічних зон(2 год) 1.Мета і завдання створення спеціальних економічних зон (СЕЗ). Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. Пільги, що надаються на території СЕЗ. 2. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон: експортно-виробничих, туристично-рекреаційних СЕЗ, вільних портів, технопарків, технополісів і бізнес-інкубаторів.

5.2.Заочна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовний модуль 1. <u>ЗЕД підприємства та її регулювання</u> – 6 год	
1.1	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки (2 год) 1. Поняття та сутність зовнішньоекономічної діяльності, основні її види. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. 2.Передумови та сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
1.2	Тема 3. Митно-тарифне регулювання ЗЕД (2 год) 1.Сутність митного регулювання ЗЕД. Принципи митного регулювання. Митні органи України: завдання, функції, структура. 2. Порядок митного оформлення товарів. Товарна номенклатура ЗЕД. Декларування товарів: форми та процедури. 3. Митна вартість та методи її визначення. 4. Мито як інструмент економічного регулювання. Єдиний митний тариф.
1.3	Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності (2 год) 1.Нетарифні засоби регулювання, їх класифікація. 2. Характеристика. інструментів нетарифного регулювання.
Змістовний модуль 2. <u>Організація ЗЕД підприємства</u> -6 год	
1.4	Тема 8. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки(2 год) 1. Класифікація і характеристика форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки. 2. Умови функціонування підприємств на зовнішніх ринках. 3. Пошук та вибір партнера. Способи встановлення контактів з потенційним партнером.
1.5	Тема 10.Зовнішньоекономічні угоди та їх види. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності (2 год) 1.Сутність та особливості компенсаційних угод. Класифікація угод зустрічної торгівлі. Операції натурального обміну. 2.Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація, зустрічні закупівлі, авансові закупівлі, угоди типу «світч», угоди типу «офсет».
1.6	Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів (2 год) 1.Сутність та значення зовнішньоекономічних договорів. 2.Структура та зміст контракту купівлі-продажу товару. Умови контракту: обов'язкові та додаткові. 3.Характеристика статей контракту: Преамбула. Предмет контракту. Кількість. Якість. Термін і дата поставки. Базисні умови поставок. Ціна і загальна вартість контракту. Умови платежу. Умови приймання-здавання товару. Пакування і маркірування. Форс-мажорні обставини. Санкції і рекламації. Гарантії. Арбітраж. Інші умови.

5.3. Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	4	2
2	Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2	-
3	Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4	2
4	Тема 4. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності	2	-
5	Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4	-
6	Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4	-
7	Тема 7. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2	-
8	Тема 8. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	2	-
9	Тема 9. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	4	-
10	Тема 10. Зовнішньоекономічні угоди та їх види. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності	4	-
11	Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	4	-
12	Тема 12. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	4	2
13	Тема 13. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2	-
14	Тема 14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території спеціальних економічних зон	2	-
	РАЗОМ	44	6

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	7	11
2	Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	7	11
3	Тема 3. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	5	9
4	Тема 4. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності	7	11
5	Тема 5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	7	9

	діяльності		
6	Тема 6. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	5	11
7	Тема 7. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	9	10
8	Тема 8. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	7	75
9	Тема 9. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	5	11
10	Тема 10. Зовнішньоекономічні угоди та їх види. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності	6	11
11	Тема 11. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	7	9
12	Тема 12. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	7	11
13	Тема 13. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	5	9
14	Тема 14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон	4	11
	РАЗОМ	91	147

5.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання для здобувачів денної форми навчання передбачає підготовку реферату за однією з актуальних проблем сучасного розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Метою індивідуального науково-дослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями з питань зовнішньоекономічної діяльності підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування інструментів управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об’єкт), характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково- методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна

частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Теми рефератів

1. Стратегія зовнішньоекономічної політики України на сучасному етапі
2. Інтеграція економіки України у світогосподарські зв'язки
3. Сучасні концепції зовнішньоекономічної діяльності
4. Сталий розвиток як стратегічний напрям у формуванні зовнішньоекономічної політики підприємства
5. Еволюція системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
6. Роль торгово-промислової палати в розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
7. Види і методи здійснення митного контролю.
8. Основні напрями реформування митної системи України
9. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
10. Цифрова трансформація у зовнішньоекономічній діяльності: тренди, інструменти та виклики для українського бізнесу
11. Роль Міжнародної торгівельно-промислової палати в розвитку зовнішньоекономічних відносин.
12. Державна підтримка експортної діяльності в Україні.
13. Вимоги ВТО щодо застосування субсидій та компенсаційних заходів у зовнішній торгівлі.
14. Українська міжбанківська валютна біржа та її функції.
15. Механізм проведення торгів іноземною валютою.
16. Курсова політика НБУ.
17. Захист від валютного та кредитного ризику під час здійснення зовнішньоекономічних контрактів.
18. Форми кредитування експортерів та імпортерів.
19. Платіжні системи: SWIFT, CHIPS, TARGET.
20. Система клірингу.
21. Оцінка надійності та вибір комерційних банків суб'єктами ЗЕД.
22. Національні особливості проведення переговорів з іноземними партнерами.
23. Діловий протокол.
24. Основні фактори ціноутворення в ЗЕД
25. Зовнішньоекономічні операції з давальницькою сировиною в Україні.
26. Регулювання бартерних (товарообмінних) операцій в Україні.
27. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічного договору купівлі-продажу.
28. Якість товарів та її гарантії у зовнішньоекономічних контрактах.

- 29.Перспективи розвитку міжнародних транспортних коридорів.
- 30.Міжнародні логістичні системи.
- 31.Пріоритетні напрями розвитку агропродовольчого сектора України.
- 32.Імплементация Європейського зеленого курсу в зовнішньоекономічній діяльності українських підприємств.
- 33.Екологізація зовнішньої торгівлі: як підприємства переходять до «зеленого експорту».
34. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах міжнародної економічної інтеграції

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента здійснюється у формі читання лекцій, проведення практичних занять. Передбачається участь студентів у науково-практичних конференціях, виступах з доповідями.

Основними формами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу студентам придбати теоретичні знання з проблем зовнішньоекономічної діяльності підприємств, розуміння сутності основних категорій і понять, механізмів тарифного, нетарифного, валютного регулювання ЗЕД;
- участі в практичних заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає рішення задач, розгляд ситуацій з проблем аналізу, планування, організації, контролю зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- отримання консультації. Під час консультацій студенти отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень дисципліни;
- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання студентами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України з питань законодавчого регулювання і реалізації зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- виконання студентами індивідуальних навчальних завдань, які мають на меті узагальнення, поглиблення та закріплення знань, які студенти одержують у процесі навчання, а також є формою реалізації творчих можливостей студентів;
- проведення підсумкового контрольного випробування.

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, схеми, таблиці, графіки. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: дискусія з проблемних питань, розгляд ситуацій, тести, командна робота.
ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, самостійна підготовка ілюстративних матеріалів. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, підготовка аналітичних записок. Інтерактивні: метод навчальних дискусій та дебатів, кейс-метод, тести, «мозковий штурм».
ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, самостійна підготовка ілюстративних матеріалів. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: дискусія з проблемних питань, кейс-метод, тести, «мозковий штурм».
ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, самостійна підготовка ілюстративних матеріалів. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: дискусія з проблемних питань, кейс-метод, тести, «мозковий штурм».
ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, самостійна підготовка ілюстративних матеріалів. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: дискусія з проблемних питань, розгляд ситуацій, тести, «мозковий штурм» порівняльний аналіз та складання логічних схем, «кейс-стаді».
ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, самостійна підготовка ілюстративних матеріалів. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: дискусія з проблемних питань, розгляд ситуацій, тести, «мозковий штурм».

ПРН 18. Демонструвати навички аналізу результативності функціонування системи управління підприємства, обґрунтування напрямів його перспективного розвитку з урахуванням галузевих особливостей.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, схеми, таблиці, графіки.. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: ділова гра – імітація, моделювання, спрощене відтворення реальних управлінських та інших ситуацій в ігровій формі; кейс-метод.
ПРН 19. Демонструвати навички розроблення, прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері стратегічного та інвестиційного менеджменту в умовах невизначеності та ризику.	Словесні: розповідь, бесіда, пояснення, проблемні лекції, консультації. Наочні: демонстрація мультимедійних презентацій, схеми, таблиці, графіки.. Практичні: вирішення розрахункових задач та логічних вправ, аналітичні завдання щодо узагальнення наукових та інших інформаційних джерел. Інтерактивні: робота в малих групах; дебати.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» здійснюється у формі *поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролю*, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати; експрес-тестування (табл.2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 45					
Тема 1	2	3	2	-	7
Тема 2	2	-	2	1	6
Тема 3	2	3	2	-	7
Тема 4	2	3	-	1	6
Тема 5	2	3	2	-	7
Тема 6	2	3	-	1	6
Тема 7	2	3	-	1	6

ПК за змістовний модуль 2 - 45					
Тема 8	2	3	-	1	6
Тема 9	2	3	-	1	6
Тема 10	2	3	2	-	7
Тема 11	2	3	-	1	6
Тема 12	2	3	2	-	7
Тема 13	2	3	-	1	6
Тема 14	2	3	-	1	6

**Згідно рішення кафедри менеджменту кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.*

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Практична частина – рішення задачі, або розв’язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 45.

За результатами *поточного* і *модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль				Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні від повіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести			
2	3	2	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1,5	2	1,5	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
1	1	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення

						результатів навчання
0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»

Бал за змістовні модулі (БЗМ)														Сума		
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)										Бал за відвідування (всього 0-5)		Бал заохочувальний (всього - 0-5)				
Змістовий модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль (ПК1) – 45							Змістовий модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль (ПК2) – 45							0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
7	6	7	6	7	6	6	6	7	7	6	7	6	6			
Модульний контроль (МК 1) – 45							Модульний контроль (МК2) – 45									
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1							Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2									
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) / 2																

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей дисципліни та рівня складності завдань.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістові модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Таблиця 7

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» (короткотривалі курси, вебінари, майстер-класи, воркшопи, конференції, круглі столи, тренінги або інші освітні заходи), спрямовані на розширення знань з: теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності підприємства; видів зовнішньоекономічних угод та організації їх підготовки, укладання та виконання; структури та змісту контракту купівлі-продажу товару; базисні умови поставок; валютного регулювання ЗЕД та валютних операцій суб'єктів ЗЕД; нетарифного та митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічних операцій; оцінювати ефективність експортних та імпорتنих угод; проектувати організаційні структури управління підприємств, які орієнтовані на зовнішній ринок оцінюється у межах визначеної кількості балів за відповідною темою.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання складається з опрацювання завдань робочих зошитів, а саме: задач, практичних ситуацій, аналітичних звітів, тестів. Індивідуальне завдання оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 6).

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі екзамену проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів на платформі MOODLE. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженого наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Запша Г.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Методичні вказівки з практичних занять та самостійної роботи для здобувачів ОС «бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент». Одеса: ОДАУ, 2024. 46с.

2. Запша Г.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Робочий зошит з індивідуальних завдань для здобувачів ОС «бакалавр» заочної форми навчання спеціальності 073 «Менеджмент». Одеса: ОДАУ, 2024. 35 с.
3. Фонд тестових завдань з дисципліни.
4. Візуальне супроводження освітнього компонента (презентації) на платформі Moodle.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Законодавчо-нормативні документи

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91. № 939 – XII, зі змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про валюту і валютні операції» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 30, ст.239) – ВР, зі змінами та доповненнями.
3. Закон України «Про режим іноземного інвестування», зі змінами та доповненнями.
4. Закон України “Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту”, №330 – ХІУ від 22.12.98 р. , зі змінами та доповненнями
5. Закон України “Про захист національного товаровиробника від субсидійованого імпорту”, №331 – ХІУ від 22.12.98 р., зі змінами та доповненнями
6. Закон України “Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну”, №332 – ХІУ від 22.12.98 р. , зі змінами та доповненнями
7. Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552), зі змінами та доповненнями
8. Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів (ІНКОТЕРМС – 2020)
9. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112), зі змінами та доповненнями.

Підручники, навчальні посібники

- 10.Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст] навчальний посібник. Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка. Київ:"Центр учбової літератури", 2012. 408 с.
- 11.Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навчальний посібник / за заг. ред. д.е.н. Ю.Є. Петруні. Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. 331 с.
- 12.Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник. Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка, Ж.С. Зосимова, Н.А. Сокол. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 240с.
13. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. 5-те вид., перероб. та допов. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 410 с.

14. Котиш О.М., Мілько І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: організація та управління: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 183 с.
15. Дахно І.І., Алієва-Барановська В.М. Зовнішньоекономічна діяльність. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 356 с.
16. Чернишова Л.Л., Величко К.Ю., Козуб В.О., Носач Л.О., Печенка О.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: практикум: навч. посіб. Харків: Видавництво «Форт», 2017. 238 с.
17. Козак Ю.Г., Притула Н.В., Єрмакова О.А. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 240 с.
18. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Сіваченко І.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. 2-ге вид., перераб. і доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 792 с.

Додаткова

1. Запша Г. М., Орлова-Курилова О. В., Лімаренко С. М., Яцун А. Г. Ресурсне забезпечення ефективності стратегічного управління інноваційною інфраструктурою у формуванні конкурентних переваг та соціально-економічних гарантій в умовах глобалізації економіки. *Центральноукраїнський науковий вісник. Серія "Економічні науки"*. 2021. №6(39). С. 9-16. <http://economics.kntu.kr.ua/archive/39.html>
2. Запша Г.М., Писаренко В.В., Лищенко М.А., Кукса І.М. Моделювання системи фінансово-логістичного менеджменту капіталізації інноваційно-безпечного бізнесу за маркетингових змін конкурентного міжнародного середовища в умовах діджиталізації. *Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 4 (251)*. – К., 2022. 117 с. С. 91-98. http://ndiime.org/wp-content/uploads/2022/08/4_2022.pdf
3. Запша Г.М., Кобець С.П., Кузьменко С.В., Бердник Б.М. Моделювання системи управління логістикою підприємства з урахуванням сучасних трендів зовнішньоекономічної діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 1 (283). С.157-174. DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-283-157-174
4. Запша Г. М., Петрів І. М., Дідур М. Л., Дорош С. С. Класифікація методів нетарифного регулювання в державному управлінні зовнішньоекономічною діяльністю в Україні *Ефективна економіка*. 2025. N 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.9.35%20>
5. Петренко О. П., Шевченко А. А., Запша Г. М., Соломонова В. В., Тичкова С. Р. Інтеграція України у світову фінансову систему: перспективи співпраці з міжнародними фінансовими інститутами. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. №22. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17294871>
6. Tanklevska N., Cherniavskiy B., **Zapsha H.**, Borovik L., Miroshnychenko V., Slobodyanyk O. Chapter 4. Implementation of blockchain technologies and smart contracts as a driver of international investment activity in the post-war recovery of Ukraine // Cherniavska, T., Barabash, L., Khudoliy, L., Nepochatenko, O., Tsymbalyuk, Y., Vlasiuk, S. et al.; Cherniavska, T. (Ed.) (2025). *Economy in the era of digital transformation: trends, opportunities and perspectives*. Tallinn: Scientific Route OÜ. (Scopus) DOI: <https://doi.org/10.21303/978-9908-9706-0-8>

7. Iuliia Samoilyk, Tatiana Borovyk, Viktoria Danylenko. THE AGRI-FOOD MARKET CONJUNCTURE UNDER THE ECONOMIC GLOBALIZATION CONDITIONAL: ECONOMIC, MARKETING, ENVIRONMENTAL COMPONENTS. Management of the 21st century: globalization challenges. Issue 3. Collective monograph. Nemoros s.r.o. Prague, 2020. P.101-108 <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8439>
8. Логістика: навчальний посібник. авт.: Г. М. Запша, М.П. Сахацький, О. І. Мельничук [та ін.]; / за ред. Г. М. Запши, М. П. Сахацького, О. І. Мельничук; Одес. держ. агр. ун-т. - Одеса: Астропринт, 2020. - 314 с. (*особистий внесок - редагування, вступ, т. 1, п. 1.1, 1.2; т. 2, п.2.1 – 1,0 др.арк.*).
9. Запша Г.М. Управління виробничою та зовнішньоекономічною діяльністю підприємств: сутність, компоненти та взаємозв'язки. Казанджі А.В., Запша Г.М., Сахацький М.П., Гордійчук Є.Г. *Організаційно-економічні напрями розвитку підприємств олійно-жирової галузі України*: монографія. Одеса: ОДАУ, 2020. 231 с. (*особистий внесок - редагування, вступ, р. 1, п. 1.1, 1.2 – 1,5 др.арк.*).
10. Пармаклі Д.М., Запша Г.М., Бахчиванжи Л.А. Методичні аспекти аналізу результативності маркетингової діяльності підприємств переробної промисловості у сфері зовнішньої торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/787>
11. Ткаченко А.М., Дідченко О.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч.- метод. посіб. для студентів ВНЗ. Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2017. 353 с.
12. Дунська А.Р., Жалдак Г.П. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. до вивчення дисципліни для студ. галузі знань 07 Управління та адміністрування, за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 64 с.
13. Дятлова В.В, Положенцева К.В. Зовнішньоекономічна діяльність України: регіональні особливості, тенденції та напрями розвитку. Вісник економічної науки України. 2020. № 1 (38). С. 73-78.
14. Макарова О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2020. 90 с.
15. Наукові періодичні журнали

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: www.me.gov.ua
5. Офіційний сайт Національного банку України URL: www.bank.gov.ua
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua>;
9. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <http://www.mtu.gov.ua/>;
10. Офіційний сайт торгово-промислової палати України. URL: <http://www.ucci.org.ua/ua/main.html>;
11. Офіційний веб-сайт Державної служби експортного контролю України. URL: <http://www.dsecu.gov.ua>
12. Офіційний сайт Міжнародної торгової палати. URL: <http://www.iccwbo.org/>
13. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: [http:// www.europa.eu.int](http://www.europa.eu.int)
14. Офіційний сайт Інкотермс 2020 в Україні. URL: <https://incoterms2020.com.ua/terms>
15. Асоціація експортерів та імпортерів «ЗЕД». URL: [www.zed.com.ua/-](http://www.zed.com.ua/)
16. Експортний веб-портал «Дія. Бізнес. Експорт» URL: <https://business.diia.gov.ua/home/export>
17. Державне підприємство “Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків” (ДП “Держзовнішінформ” або ДЗІ). URL: <https://dzi.gov.ua/about-company/>
18. Програмне забезпечення та консалтингова підтримка ЗЕД. URL: www.qdpro.com.ua
19. Програмне забезпечення та консалтингова підтримка ЗЕД. URL: www.MDOOffice.com.ua.